

**VRBIS HIEROSOLY-//m[a]e, Templiq[ue] in ea origo, &
ho//rum rursus excidium, profana-//tio, aliaeq[ue] uariae
fortuna**

Langen, Rudolf von

Coloniae, Jan. 1517

VD16 L 341

Aduersum Iudæos pauca, cum insertione breuissima, ultimi eorum sub Cæsare Hadriano excidij, operisq[ue] conclusio. Cap[itu]l[u]m ultim[u]m.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71344](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71344)

Varro Varronis doctissimi Romanorum testimonio, Serui
 Seruius us, Lactantius, Hieronymus, & Augustinus tradunt,
 Lactantius. quae omnes seculis etiam Dominicam natiuitatem an-
 Hierony. tecessere. Varro etiam opus suum ante Augustum con-
 Augusti. didit, quo nomina, patriam, ac aetates, omnium Sibyl-
 larum descripsit. Nec de tam claro & insigni miracu-
 Eusebius lo, Eusebius, Hieronymus, caeterique qui illorum tem-
 Hierony. porum circa ineffabilem illum uirginis partum dilige-
 tissime miracula conscripserunt, autores nostri siluissent.

¶ Aduersum Iudaeos pauca, cum insertione breuis-
 sima, ultimi eorum sub Caesare Hadriano
 excidii, operisque conclusio.

¶ Caput ultimum.

Ontēplare nūc gēs miserrima & iscoelixa
 clarissime qndā urbis tuae ruinas, & au-
 gustissimi tēpli tui ultores cineres itue-
 re. Conuerte itē oculos ad amoenissimae
 qndā terē tuae recessus, quos tetra iscoelicismoz ciui-
 um tuorum cadauera tegunt, qui uel inedia tabescen-
 tes defecerunt, uel hostili confossi mucrone, sangui-
 ne suo fedauerē. Huchuc lachrymae illae ueri Dei &
 saluatoris spectabant, quas tibi ingratissimae genti cō-
 patiens, ingenti gloria Hierosolymam passurus pro-
 perans, super te legitur effudisse. Si cognouisses (in-
 quiens) & tu in hac die quae ad pacem tibi sunt, nunc
 autem absconditum est ab oculis, quia uenient dies su-
 per te, & circūdabunt te inimici tui uallo, tete ad tes-
 ram prosternentes, & in hanc sententiam multa. Et alii

Dilig Hadrianus stragorata
Scho Hadriano Roman parricis
Roberto Hadria est parricis
quod aduertit pro roma da
dit magant amos vni
si dno qd parricis vno
impetio conditio a parricis
scilicet appellat
hactenus parricis
inossu hactenus parricis
no parricis in parricis
etate districio parricis
fallendi incedendi parricis
musica geometria parricis
fluctu qd est vel
incomos inossu parricis
si mag reditio qd parricis
supotio inossu parricis
inossu parricis parricis
inossu parricis parricis
om inossu parricis
rebo parricis parricis
inossu parricis parricis
inossu parricis parricis
inossu parricis parricis
inossu parricis parricis
parricis

^{admirant} ^{privatim} ^{Quoniam}
 hi, crucem quam pro mundi salute b. xpi ascensurus
^{vos domo} ^{intra} ^{non dignum}
 erat baiulans, conuersus in mulieres, quæ indignam
^{refit} ^{Deo honorifico}
 eius mortem desolentes, eum sequebantur. Filia Hieru-
^{habite me suffrag}
 salem (inquiens) nolite flere super me, sed super uos
^{aliam mulier}
 ipsas flete, quia uenient dies, & reliqua. Hæc te nunc
 mala, toto sui horroris strepitu circumsteterunt, post-
^{per qd. contra ysaia}
 quam ante Romanæ potestatis tribunalia, hunc celi
^{conferimus} ^{comprobat}
 & terræ regem tuum esse uoce sacrilega abnegasti, cla-
 mans, scelerum tuorum furijs tete agitantibus, Non
^{corruptione} ^{Dirige}
 habemus regem nisi Cæsarem. Habes quod petisti, in
^{refectio de regni}
 finem sæculi Cæsari es seruitura. Sed paulisper confer-
^{magis mod. regno} ^{populo}
 re libeat, quam dispar utriusq; regis principatus & im-
^{magis mod. regno} ^{magis mod. regno}
 perium in te fuerit. Prior tibi rex imperans Deus, in-
^{magis mod. regno} ^{magis mod. regno}
 festissimo te exercitu persequentibus Aegyptijs, in-
^{magis mod. regno} ^{magis mod. regno}
 ter stupendas undarum moles, siccum constrauit iter,
 & iuxta eximium Poetam.

Curuata in montis speciem circumstetit unda.

Virgilius.

Sub posteriori autem rege Cæsare, insigniora urbis
 & templi tui loca, torrentium instar, sanguine tuoræ
 non modo foedata, sed & tota sunt uisa defluere. Pri-
 mus rex in uasta eremi solitudine, quo innumerabili
 multitudine confederas, cœlesti te pane delicatissime
 pauens, durissimis rupium uenis suauissimas aquas edu-
 xit, deditque tibi iuxta eundem Poetam,

Dulcis aquæ saliente riuo restringere sitim.

Virgilius.

Sub Cæsare autem rege, insanabili famis furore cor-
 repta, corporibus tuorum uesceris, & ab inuicem in-
 humanissimo cibo comsummeris, matresque (infandū
 dictū) infantibus utuntur in cibum. Et si quid tibi ari-

M

dorum superesse fontium contigit, nō nisi tuorum in-
 fectum sanguine bibere potuisti. Et qui CHRISTO
 regi uenenata indignabaris inuidia, acclamantibus in
 templo pueris, Benedictus qui uenit in nomine domini,
 nunc terribili & ardentissimo Romanorum clamore
 re militum, occumbentiumque tuorum luctu miserabilis
 li, gemitu, ac ululatu, omnia ardentis iam templi cons-
 caua reboant, & horribilos planctus edunt. Ac que sub
 rege deo de innūeris & ferocissimis gētibus, incredibi-
 les sepe nūero duxisti triūphos, nūc sub nouo rege pre-
 stantissimi iuuenes tui triūpho ut bos ducuntur ad
 uictimam, ceteraque gentis tuæ innumerabilis multitu-
 do, uel fame & gladio consumpta, aut discerpenda be-
 stijs in populi spectaculum ē obiecta, aut distracta mi-
 serabili feruitute. Ita ut Cornelio Tacito Suetonioque
 autoribus, sexcenta milia tuæ gentis perierint. Sed &
 tuūpius scriptoris Iosephi testimonio, undecies cente-
 na milia fame, gladio, pesteque consumpta sunt. Quis tā
 facundus? quæ tanta ingenij ubertate decurrens ora-
 tio, ut erumnas, calamitatesque tuas, digne ualeat expli-
 care. Non si ipse (ut aiunt) ab inferis remearet Demo-
 sthenes, omnibus illis eloquentiæ suæ uiribus, dignas
 in te pro scelerum tuorum magnitudine, ac pœnæ,
 quas pro eis pateris, posset philippicas edere, qualibus
 olim contra potentissimum regem tonabat. Quibus
 enim tantam tuam perfidiam, ingratitude, ac in sal-
 uatorem tuum sanguinariam factionem, cōqueri posse-
 ret, uerba non haberet, nec digne facinora tua deplora-

rare, quibus cęli & terę regis innocentissimum sanguinem super te futurum petiisti, quem cęcis oculis auribusque surdis effundens, mundus tamen iste & omnia eius elementa luxerunt. Quia dementia tua effectum est, ut post has etiam calamitates quas modo descripsimus, cum infelices & superstites gentis tuę reliquię, anno post hęc tempora octauo & quadragesimo, prouinciam olim suam Palęstinam populari pręsumerent, ab Hadriani qui tum rerum potiebatur dicitibus, magna earum strage sint deletę. Nō minus post hęc anno quintodecimo, qui Hadriani Cęsarıs decimussseptimus fuit, rursus gentis tuę que supererat collectitia turba, Palęstinam uastare pręsumebant, tenente prouinciam Tenio Ruffo, cui ad reprimendum rebelles, Hadrianus misit exercitum. Hic multa passim milia uirorum, foeminarum, puerorumque conficiens, res tuas penitus opprimebat. In hac autem aduersus Romanos rebellionē gens pessima exercitum tuum ducebat Barchocobas quidam, quod nomen latinę stellam exprimit, cęterum tui simillimus, quippe crudelis, ac scelestus, tibi que ex uocabulo suo ueluti uilibus mancipijs persuadebat, se ob salutem tuā uelut pręclarum sydus cęlo lapsum, agris mortalibus, & longa obscuritate damnatis, lucis auxilium ferre. Sed cum maxime belli huius fomenta crescerent, ad Betherā pręualidum oppidum Hierosolymis uicinum, a Romano duce obsidio lon-

gior tenderetur, fame ac siti obsessis intus perduellis
bus, ad extremam necessitatem adductis. Postquam
dux ipse perditæ plebis meritas suo facinore ac crude
litate pœnas dedit, omnis tua natio ex omni regione,
etiam finitima Hierosolymæ, penitus arcebatur, cum
diuinæ legis sanctione, maxime constitutionibus &
decretis Hadriani, ita ut ne celsiori quidem p̄spectu,
eminus tibi saltem paternum solum, p̄fanis liceret ob
tutibus intueri. Ita factum est, ut ciuitas post interitū
perditissimæ gentis tuæ, in Hierosolymorum penelo
co, ab Elío Hadriano sit condita, ac eius prænomine
Elía appellata, quam gens tua eiusdem edicto princis
pis fas nequaquam habet ingrediendi. In cuius argu
mentum, portæ eius frontis quæ Bethleem spectat, Sus
est insculptus marmoreus, in æternum gentis tuæ op
probrium, significans uti petisti rege CHRISTO ab
negato, te omne in æuum Cæsari & Romano impe
rio seruituram.

¶ Finis.

N Ec habui uir dignissime, quæ de Hierosolymo
rum urbe eiusque clarissimi templi profanatione, &
excidio, ex his tibi quæ uel scisse, aut legisse potui, cõ
gere studui, quæ tuo optime de me merito nomĩ ascri
bo, tuoque ductu & auspicio in lucem emitto. Gratitudo
sane me in te exile monumentum & modicū.

Pecunias enim, preciosasq; donaria, quæ mortales prima putant & præcipua, nec tua a me bñ iuuante Deo florens fortuna defyderat, nec tenuis mea suggerere potest. Ea igitur quæ ex ingenio parum culto potui, hæc uirtuti tuæ præstare studui, quæ quantūlibet etiã ieiuna sint & modica, longe tamen plenis arcis iudicio meo antefero, & maioris apud me ponderis opinionisque seruabo. ¶ Eas igitur tanto uiro haud satis dignum munus parue liber, & medijs te sibi quadragesime gaudijs, quasi acceptam lætitiæ rosam diligenter insinues precor. Ad æternæ imprimis & diuinæ maiestatis laudem, & gloriam, ac clarissimi ac humanissimi uiri harum rerum cognoscendarum non usquequaq; spernendam utilitatem. Anno Christianæ salutis post mille & quadringentos, sexto & septuagesimo, ad tertiam & uicesimã Martij diem.

τέλος.

Ἄνεσις τῷ θεῷ, εἰς τὸ αἰῶνα ἢ αἰῶνων.

¶ Coloniae apud Eucharium Ceruicorum, Anno. M. D. XVII.
Mense Ianuario.